

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza İşleri Genel Müdürlüğü

BURSA BAROSU BAŞKANLIĞI
Gelen Evrak Sayısı: 581
Tarih: 22.1.2017
Baro Sekreterliği

Sayı : 19120602-045-02-0917-2016-E.198/5016
Konu : Bölge Adliye Mahkemelerinde Zorunlu
Müdafii Veya Vekil Ödemeleri

21/01/2017

BURSA BAROSU BAŞKANLIĞINA

İlgi : 15/12/2016 tarihli ve 5435 sayılı yazı.b

Bölge adliye mahkemelerinin faaliyete geçmesi ile istinaf kanun yolu incelemesi sırasında yapılacak duruşmalara zorunlu müdafii veya vekil gerektiren durumlarda ilk derece yargılaması sırasında görev yapmış müdafii veya vekilin katılması halinde ücret ödenmesi ile ilgili işlemlerin ne şekilde gerçekleştirileceği hususunda görüş talep eden ilgi yazı incelendi.

Bilindiği üzere;

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun "Müdafii görevlendirilmesi" kenar başlıklı 150 nci maddesinde; "(1) Şüpheli veya sanıktan kendisine bir müdafii seçmesi istenir. Şüpheli veya sanık, müdafii seçebilecek durumda olmadığını beyan ederse, istemi halinde bir müdafii görevlendirilir.

(2) Müdafii bulunmayan şüpheli veya sanık; çocuk, kendisini savunamayacak derecede malul veya sağır ve dilsiz ise, istemi aranmaksızın bir müdafii görevlendirilir.

(3) Alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlardan dolayı yapılan soruşturma ve kovuşturmada ikinci fıkra hükmü uygulanır.

(4) Zorunlu müdafilikle ilgili diğer hususlar, Türkiye Barolar Birliğinin görüşü alınarak çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir."

"Yargılama giderleri" kenar başlıklı 324 üncü maddesinin birinci fıkrasında; "(1) Harçlar ve tarifesine göre ödenmesi gereken avukatlık ücretleri ile soruşturma ve kovuşturma evrelerinde yargılamanın yürütülmesi amacıyla Devlet Hazinesinden yapılan her türlü harcamalar ve taraflarca yapılan ödemeler yargılama giderleridir."

02/03/2007 tarihli ve 26450 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza Muhakemesi Kanunu Gereğince Müdafii ve Vekillerin Görevlendirilmeleri ile Yapılacak Ödemelerin Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmeliğin "Tanımlar" kenar başlıklı 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (d) bentlerinde; "b) Kovuşturma: İddianamenin kabulüyle başlayıp hükmün kesinleşmesine kadar geçen evreyi,

...

d) Ücret: Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince baro tarafından görevlendirilen müdafii veya vekile Tarife gereğince ödenecek meblâğı, 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri uyarınca mutat olan taşıta göre gerçek masraf üzerinden yapılan zorunlu yol giderlerini, acele ve zorunlu hâllerde ise, bu Yönetmeliğin 11 inci maddesinde sayılan mercilerin kabûlü üzerine mutat taşıt dışındaki araçlarla yapılan zorunlu yol giderlerini ve müdafii veya vekil tarafından ödenen temyiz, istinaf ve itiraz harçlarını,

ifade eder."

"Müdafii veya vekillerin görevlendirilmesi" kenar başlıklı 5 inci maddesinde; "(1) Şüpheli veya sanıktan kendisine bir müdafii seçmesi istenir. Müdafii seçebilecek durumda olmadığını beyan ederse, görevlendirilecek müdafie yapılacak ödemelerin yargılama giderlerinden sayılacağı ve mahkûmiyeti hâlinde kendisinden tahsil edileceği hususu hatırlatılarak talep ettiği takdirde barodan bir müdafii görevlendirmesi istenir.

(2) Şüpheli veya sanık; çocuk, kendisini savunamayacak derecede malûl veya sağır ve dilsiz ise ya da hakkında alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan dolayı soruşturma ya da kovuşturma yapılıyorsa istemi aranmaksızın barodan bir müdafî görevlendirmesi istenir. Ancak bunun için şüpheli veya sanığın müdafîinin olmaması şarttır.

(3) İkinci fıkrada sayılan hâllerde kovuşturma aşamasında sanığa iddianamenin tebliği için çıkarılan çağrı kâğıdına ayrıca "tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde müdafîi bulunup bulunmadığını bildirmesi, bildirimde bulunmadığı takdirde barodan bir müdafî görevlendirmesinin isteneceği, görevlendirilen müdafîe ödenecek ücretin yargılama giderlerinden sayılacağı ve mahkûmiyeti hâlinde kendisinden tahsil edileceği" hususunu hatırlatan meşruhat verilir. Sanığın tutuklu olması hâlinde Ceza Muhakemesi Kanununun 176 ncı maddesinin üçüncü fıkrası gereğince yapılan işlemler sırasında yukarıda belirtilen meşruhat hatırlatılır. Sanık tarafından bildirimde bulunulmadığı, tebligat yapılamadığı veya tutuklu sanığın müdafîi olmadığını bildirmesi hâlinde duruşma günü beklenmeksizin barodan bir müdafî görevlendirmesi istenir.

(4) Vekili bulunmayan mağdur, şikâyetçi veya katılanın talep etmesi hâlinde, barodan bir vekil görevlendirmesi istenir.

(5) Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince mağdur veya suçtan zarar gören için zorunlu olarak vekil görevlendirilmesi gereken hâllerde istemi aranmaksızın barodan bir vekil görevlendirmesi istenir. Ancak bunun için mağdur veya suçtan zarar görenin vekilinin olmaması şarttır.

(6) Müdafî veya vekil görevlendirilmesi; soruşturma evresinde ifadeyi alan merci veya sorguyu yapan hâkim, kovuşturma evresinde ise mahkeme tarafından barodan talep edilir. "

"Görevlendirme esasları" kenar başlıklı 6 ncı maddesinin beşinci fıkrasında; "(5) Dosyada görevli müdafî veya vekilin, istinaf veya temyiz kanun yolu muhakemesinde yapılacak duruşmaya katılmayacağını bildirmesi durumunda, zorunlu müdafî veya vekil gerektiren hâllerde görevlendirme, kanun yolu incelemesini yapacak mahkeme tarafından o yer barosundan istenir."

"Görevin sona ermesi" kenar başlıklı 7 nci maddesinde; "(1) Müdafî veya vekilin görevi;

a) Soruşturma evresinde; kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın kesinleşmesi, yetkisizlik veya görevsizlik kararı, kamu davası açılması hâlinde ise iddianamenin kabulü kararı verilmesi,

b) Kovuşturma evresinde; yargılamanın yapıldığı il veya ilçe dışında yargılamayı gerektirir görevsizlik veya yetkisizlik kararı, esasa ilişkin hükmün kesinleşmesi ya da davanın nakline karar verilmesi,

c) Müdafî, vekil veya kendisine müdafî ya da vekil görevlendirilen kişinin ölmesi,

ç) Kişinin kendisine bir müdafî veya vekil seçmesi, hâllerinde sona erer.

(2) Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince soruşturma ve kovuşturma makamlarının talebi üzerine görevlendirilen müdafî veya vekil azledilemez."

"Ücret" kenar başlıklı 8 inci maddesinde; "(1) Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince baro tarafından görevlendirilen müdafî veya vekile Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nden ayrı olarak hazırlanacak "Ceza Muhakemesi Kanunu Gereğince Görevlendirilen Müdafî ve Vekillere Yapılacak Ödemelere İlişkin Tarife" gereğince ödenecek meblâğ Adalet Bakanlığı bütçesinde bu amaçla ayrılan ödenekten karşılanır.

(2) Müdafî veya vekilin görevi gereği yaptığı zorunlu yol giderleri ile kendisi tarafından karşılanması durumunda temyiz, istinaf ve itiraz harçları ayrıca ödenir.

(3) Müdafî veya vekile Tarife gereğince ödenen meblâğ, zorunlu yol giderleri ve müdafî veya vekil tarafından ödenen temyiz, istinaf ve itiraz harçları yargılama giderlerinden sayılır."

"Ödemeye ilişkin esaslar" kenar başlıklı 10 uncu maddesinin birinci, dördüncü, beşinci, altıncı ve onbirinci fıkralarında; "(1) Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince görevlendirilen müdafî veya vekile soruşturma ve kovuşturma evreleri için ayrı ayrı olmak üzere Tarifede belirlenen ücret ödenir.

...

(4) Aralarında menfaat çatışması bulunmayan birden fazla şüpheli, sanık, mağdur, şikâyetçi, suçtan zarar gören veya katılan için görevlendirilen aynı müdafî ya da vekile bu kişilerin her biri için ayrı ücret ödenir.

(5) Yetki belgesi ile görevlendirilen avukata ayrıca ücret ödenmez.

(6) Müdafî veya vekil olarak görevlendirilen avukatın mesleği bırakması ya da kanunî engellerle davadan çekilmesi hâlinde baro tarafından yeniden görevlendirilen müdafî veya vekile de Tarifede yazılı ücret ödenir.

...
(11) Müdafî veya vekillik ücretinin belirlenmesinde ücrete hak kazanılan hukukî yardımın yapıldığı tarihte yürürlükte bulunan Tarife esas alınır."

"Ücretin ödenme usulü" kenar başlıklı 11 inci maddesinde; "(1) Müdafî veya vekil; soruşturma evresinde ifade alma ve sorguya, kovuşturma evresinde ise bir oturuma katılmakla Tarifede belirlenen meblâğı almaya hak kazanır.

(2) Zorunlu yol giderlerine de buna ilişkin belge, gider pusulası veya avukatın rayice uygun yazılı beyanı üzerine hak kazanılır.

(3) Müdafî veya vekilin; görevlendirme yazısı, katıldığı soruşturma veya kovuşturma evresine ilişkin tutanağın onaylı örneği, evrakın çok sayıda olması hâlinde ilk ve son sayfası ve varsa yapmış olduğu zorunlu yol giderlerine ilişkin belge, gider pusulası veya rayice uygun yazılı beyanı ile serbest meslek makbuzunu (Ek ibare:RG-10/6/2011-27960) , kendisi tarafından karşılanması durumunda temyiz, istinaf ve itiraz harçlarının ödendiğine ilişkin belgeyi baroya vermesi üzerine, baro tarafından bu Yönetmelik ve Tarife hükümlerine göre gerekli incelemeler yapıp hukukî yardımın yapıldığı Cumhuriyet başsavcılığı veya mahkemelere göre gruplandırılmış ayrıntılı ödeme listeleri geliş tarihi esas alınmak suretiyle en geç on gün içinde hazırlanır ve ekindeki dayanak belgeler ile birlikte soruşturma veya kovuşturmanın yapıldığı yer Cumhuriyet başsavcılığına teslim edilir.

(4) Müdafî veya vekil sigortalı olarak çalışmakta ise yanında çalıştığı avukatın, avukatlık bürosu ya da avukatlık ortaklığı şeklinde çalışmakta ise büro veya ortaklığın serbest meslek makbuzunu kullanır.

(5) Cumhuriyet başsavcılığınca listeler ve ekindeki dayanak belgeler incelendikten sonra, müdafî veya vekile ödenmesi gereken Tarifede yazılı meblağ ile varsa zorunlu yol giderlerini de kapsayan toplam ücret, ödeme emri belgesiyle, serbest meslek makbuzunu düzenleyen müdafî veya vekilin bildireceği banka hesabına ödenir.

(6) Cumhuriyet başsavcılığınca, müdafî veya vekil tarafından karşılanması durumunda temyiz, istinaf ve itiraz harçlarına ilişkin dayanak belgeler incelendikten sonra ödenmesi gereken meblağ, 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 67 nci maddesinin ikinci fıkrası gereğince herhangi bir kesintiye tabi olmaksızın müdafî veya vekilin bildireceği banka hesabına ödenir.

(7) Beşinci ve altıncı fıkra gereğince yapılan ödemeler, yargılama giderlerinin hesabında dikkate alınmak üzere soruşturma ya da kovuşturma dosyasına bildirilir

(8) Ödeme emri belgeleri, soruşturma veya kovuşturmanın yapıldığı yer Cumhuriyet başsavcılığınca gecikmeksizin düzenlenir."

Hükümleri yer almaktadır.

Görüldüğü üzere, 5271 sayılı Kanunun 150 nci maddesi ile Ceza Muhakemesi Kanunu Gereğince Müdafî ve Vekillerin Görevlendirilmeleri ile Yapılacak Ödemelerin Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmeliğin 5 inci maddesinde hangi hâllerde müdafî görevlendirmesi yapılacağı, görevlendirme yapmadan önce ne yapılması gerektiği, yine aynı Yönetmeliğin 7 nci maddesinde müdafî veya vekilin görevinin hangi hâllerde sona ereceği ayrıntılı olarak belirtilmiştir. Bahse konu Yönetmeliğin 7 nci maddesinden de anlaşılacağı üzere, kovuşturma evresi bakımından müdafî veya vekilin görevi yargılamanın yapıldığı il veya ilçe dışında yargılamayı gerektirir görevsizlik veya yetkisizlik kararı, esasa ilişkin hükmün kesinleşmesi ya da davanın nakline karar verilmesi, müdafî, vekil veya kendisine müdafî ya da vekil görevlendirilen kişinin ölmesi, kişinin kendisine bir müdafî veya vekil seçmesi hâllerinde sona erecektir. Ayrıca müdafî veya vekil olarak görevlendirilen avukatın mesleği bırakması ya da kanunî engellerle davadan çekilmesi, duruşmada hazır bulunmama, vakitsiz olarak duruşmadan çekilme veya görevini yerine getirmekten kaçınma hâlinde baro tarafından yeniden müdafî görevlendirilebilecektir.

Kanun ve Yönetmelikte sayılan hâller dışında müdafîinin görevinin sona ermeyeceği, dolayısıyla hazır bulunması zorunlu olan soruşturma işlemlerine ve tüm duruşmalara yasal mazeretleri dışında katılması gerekeceği açıktır. Usulüne uygun olarak davet edilen müdafîinin yasal mazereti olmadan hazır bulunması zorunlu olan soruşturma işlemlerine ve duruşmalara katılmaması hâlinde yasal sorumluluğu doğabilecektir. Haklı mazeretin varlığı hâlinde ise müdafî, görevlendirilmesine ilişkin yazıya dayanarak başka bir avukata yetki verebilecektir.

Kovuşturma evresinde müdafî veya vekilin görevinin esasa ilişkin hükmün kesinleşmesi ile sona ereceği, kovuşturmanın iddianamenin kabulünden hükmün kesinleşmesine kadar geçen evreyi ifade ettiği, istinaf aşamasında hüküm henüz kesinleşmediğinden bu aşamanın da kovuşturma evresine dâhil olduğu görülmektedir. Bu bağlamda ilk derece mahkemesinde görevlendirilen müdafî veya vekilin istinaf konun yolu aşamasında da görevi devam etmektedir.

Müdafî veya vekil, soruşturma evresinde ifade alma ve sorguya, kovuşturma evresinde ise bir oturuma katılmakla Tarifede belirlenen meblâğı almaya hak kazanır. Müdafî veya vekil ilk defa ilk derece mahkemesinde görevlendirilerek bir oturuma katılmış ve daha sonra istinaf aşamasında da duruşmaya katılmış ise Tarifede ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri için belirlenen ücreti ayrı ayrı alacak, ancak ilk defa istinaf duruşmasında görevlendirilmiş ise Tarifede bölge adliye mahkemeleri için öngörülen ücreti almaya hak kazanacaktır.

Öte yandan, Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince baro tarafından görevlendirilen müdafî veya vekile ödenecek zorunlu yol giderleri Ceza Muhakemesi Kanunu Gereğince Müdafî Ve Vekillerin Görevlendirilmeleri İle Yapılacak Ödemelerin Usul Ve Esaslarına İlişkin Yönetmeliğin "ücret" tanımı içerisinde belirtilmiştir. Ancak bu zorunlu yol gideri, mutad olan taşıta göre gerçek masraf üzerinden yapılan zorunlu yol giderlerini kapsamaktadır. Mutad taşıt dışındaki araçlarla yapılan zorunlu yol giderlerinin de ödenebileceği, ancak bunun anılan Yönetmeliğin 11 inci maddesinde sayılan mercilerin kabulü hâlinde mümkün olabileceği hüküm altına alınmıştır. İlk derece mahkemesinde görevlendirilen müdafî veya vekilin hüküm kesinleşinceye kadar görevi devam edeceğinden kovuşturma süresince görevi gereği yaptığı zorunlu yol giderleri Yönetmeliğin 11 inci maddesi uyarınca ödenebilecektir.

Bu itibarla;

1- Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince ilk derece mahkemesinde görevlendirilen ve bir oturuma katılan müdafî veya vekil, istinaf kanun yolu aşamasında da duruşmaya katılmış ise, müdafî veya vekile, Tarifede ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri için belirlenen ücretin ayrı ayrı ödenmesi gerektiği,

2- Dosyada görevli müdafî veya vekilin, istinaf veya temyiz kanun yolu muhakemesinde yapılacak duruşmaya katılmayacağını bildirmesi durumunda, zorunlu müdafî veya vekil gerektiren hâllerde görevlendirmenin bölge adliye mahkemesinin bulunduğu yer barosu tarafından yapılacağı,

3- Müdafî veya vekil ilk defa istinaf duruşmasında görevlendirilmiş ise müdafî veya vekile, Tarifede bölge adliye mahkemeleri için öngörülen ücretin ödenmesi gerektiği,

3- Görevlendirilen müdafî veya vekile, görevi gereği yapılan zorunlu yol giderlerinin Yönetmeliğin 11 inci maddesi uyarınca ödenmesi gerektiği,

4- Bölge adliye mahkemesi safhası için müdafî veya vekile yapılacak ödemenin, yargılamanın asılı yapıldığı yer olan ilk derece yargılamasını yapan mahkemenin bulunduğu yer Cumhuriyet başsavcılığından yapılması gerektiği,

Değerlendirilmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Aytekin SAKARYA
Hâkim
Bakan a.
Genel Müdür

*** Bu belge, 5070 sayılı Kanun hükümlerine uygun olarak elektronik imza ile imzalanmıştır.**

Millî Müdafaa Cad.No.22 Bakanlıklar 06420 Bakanlıklar-Çankaya/ ANKARA
Tel:0312 414 82 16 - Fax : 0312 219 43 19
E-posta:cigm@adalet.gov.tr İnternet adresi: www.adalet.gov.tr

Bilgi için: Hasan ACAR
Şube Müdürü
Telefon No: (0312) 414 82 14